

แนวคิดและองค์ประกอบของการวางแผน และองค์ความรู้ในการกำหนดกลยุทธ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์

อาจารย์ ดร.ปัญญดา จันทกิจ

อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการทุนมนุษย์และการประกอบการ

E-mail: panyada.ch@ssru.ac.th

สาเหตุสำคัญ ที่ใช้กลยุทธ์ในปัจจุบัน

1. แรงผลักดันจากลูกค้า (customer Driven)
2. การแข่งขันระดับโลก (global competition)
3. การกำหนดขนาดที่เหมาะสม (right sizing)
4. คุณภาพ (quality) พัฒนาคุณภาพและบริการ นำการจัดการสมัยใหม่
5. เทคโนโลยี (technology) เครื่องมือสำคัญในการสร้างความได้เปรียบ
6. องค์กรต่าง ๆ กำลังเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงภายนอกอย่างรวดเร็ว
7. ปัจจัยด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ล้วนแต่เป็นแรงผลักดัน (force) ให้องค์กรต้องเร่งปรับตัว
8. สร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ลด ละ เลิก วัฒนธรรมเก่าที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จเพื่อให้องค์กรอยู่รอดปลอดภัยและเติบโตอย่างยั่งยืน

คำนิยาม ของ “กลยุทธ์”

กลยุทธ์ หมายถึง วิธีดำเนินงานที่มั่นใจได้ว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ
ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

(Certo and Peter)

กลยุทธ์ หมายถึง ชุดของทางเลือกระยะยาวเกี่ยวกับเป้าประสงค์
เชิงปฏิบัติการและนโยบาย รวมทั้งแผนปฏิบัติการของแผนงานของ
รัฐบาล ซึ่งองค์กรภาคีรัฐบาลกำหนดโดยคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญ
สองประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของแผนงานที่รัฐบาลกำหนดไว้
และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนงาน

(Samuel Paul)

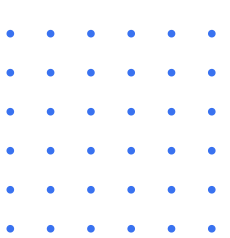
คำนิยาม ของ “การจัดการ เชิงกลยุทธ์”

การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการ
ทบทวนกระบวนการเวียนไปมาตลอดเวลา เพื่อให้องค์กรโดยรวม
สามารถดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

(Certo and Peter)

การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบไปด้วย
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการ
ประกอบการตัดสินใจ การวางแผนทาง การดำเนินงาน และควบคุม
การปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่า
องค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถ
แข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(จินตนา บุญบงการ และณัฐพัทธ์ เขจรนันท์)

ทำไมต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์

1. การมีกลยุทธ์ทำให้มีจุดมุ่งในการไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน
2. การมีกลยุทธ์เป็นการเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในสถานการณ์ที่เหมาะสม
3. การมีกลยุทธ์ทำให้เกิดความชัดเจนในภารกิจ และบทบาท
ความเกี่ยวข้องของบุคคลฝ่ายต่างๆ
4. การมีกลยุทธ์ทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลสำเร็จ

ความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์

1. กำหนดทิศทางที่ชัดเจน
2. ลดความเสี่ยงขององค์การในอนาคต
3. ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. มีความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยสำคัญในการจัดการเชิงกลยุทธ์

1. What Business are you in?
2. Where do you want to go?
3. Environment
4. Resource Allocation
5. Achievement of objective

บทบาทต่าง ๆ ในการบริหาร เชิงกลยุทธ์

ลักษณะของกลยุทธ์

1. กลยุทธ์เป็นแผน (Plan) หรือแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย
2. กลยุทธ์เป็นรูปแบบของกิจกรรม (Pattern) ที่องค์กรดำเนินการเป็นประจำ
3. กลยุทธ์เป็นสถานะหรือตำแหน่ง (Position) ขององค์กรในอุตสาหกรรม
4. กลยุทธ์เป็นมุมมอง (Perspective) ซึ่งก็คือวิสัยทัศน์และทิศทางขององค์กร

ลำดับชั้นของกลยุทธ์ ในภาครัฐบาล

Policy-Level Strategy

Project Strategy

Activity Strategy

ลำดับชั้นของกลยุทธ์ ในภาคเอกชน

Organizational Strategy

Business Strategy

Functional Strategy

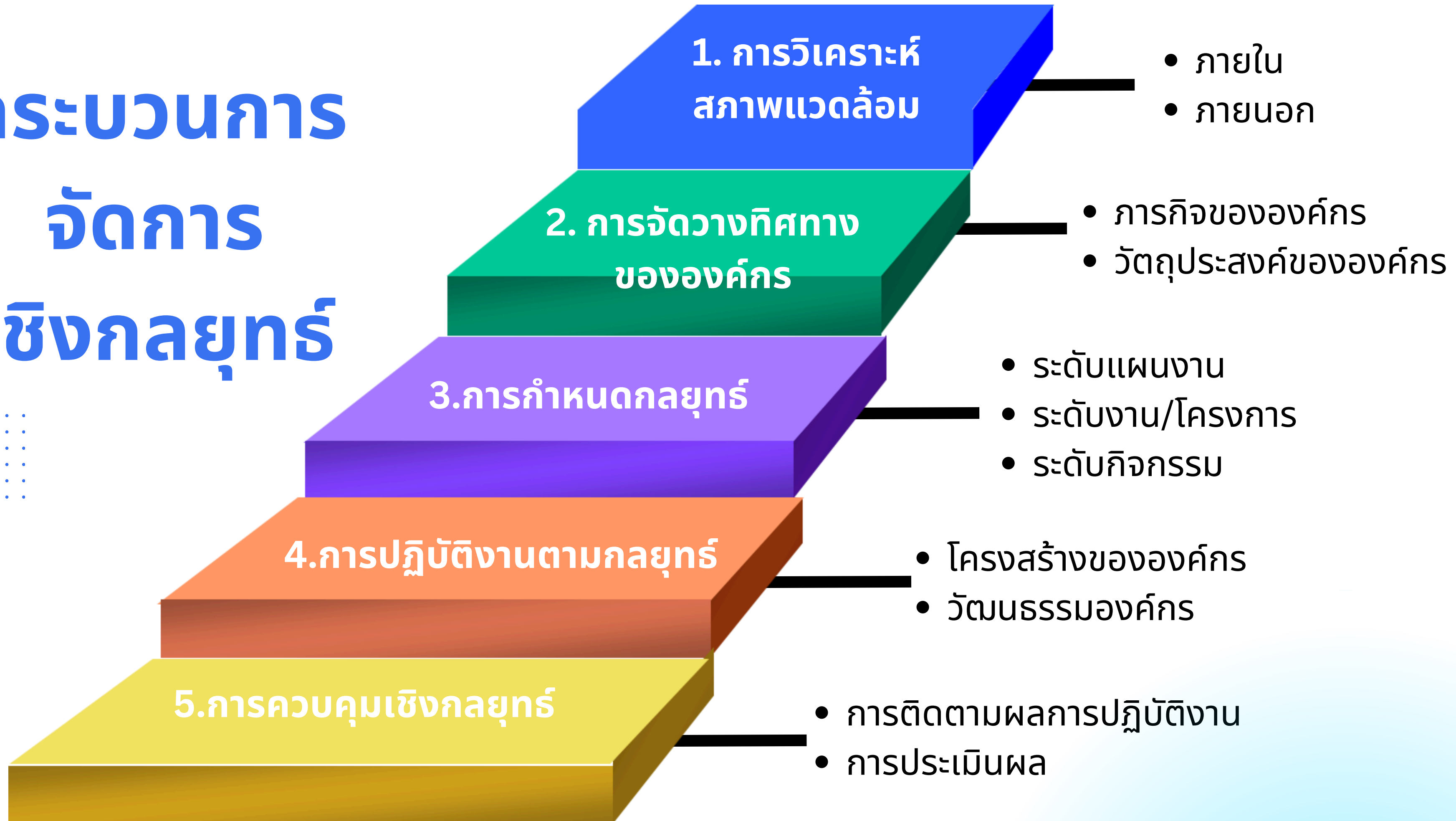
ภาครัฐบาล

- เป้าประสงค์การพัฒนาเน้นเชิงเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และทำให้มีตัวชี้วัดที่หลากหลาย
- ยึดถือกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติขององค์กรอย่างเคร่งครัด
- อิทธิพลแทรกแซงทางการเมืองในการจัดทำแผนมีมาก

ภาครธุรกิจเอกชน

- วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเน้นการแสวงหากำไรและเน้นตัวชี้วัดการทำกำไรเป็นหลัก
- ยึดถือกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติขององค์กรอย่างยืดหยุ่น
- ไม่มีอิทธิพลแทรกแซงทางการเมืองในการจัดทำแผน

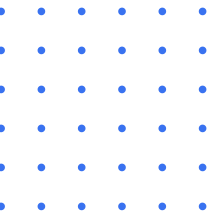
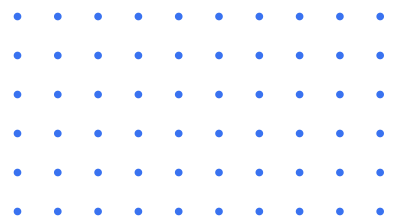
กระบวนการ จัดการ เชิงกลยุทธ์

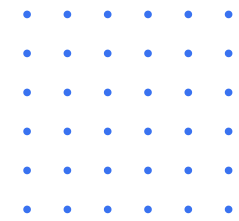
1

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis)

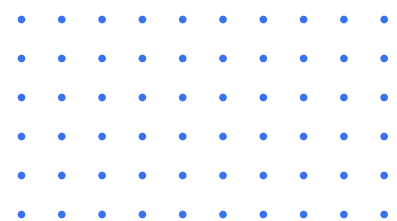
- เป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์
- เป็นการทำให้การกำหนดกลยุทธ์มีความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจริง
- นักกลยุทธ์จำเป็นต้องเข้าใจความสัมพันธ์และแนวโน้มของสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

- สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง
- การทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมของธุรกิจจะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ธุรกิจมีและไม่มี ตลอดจนโอกาสและอุปสรรคจากภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- การเข้าใจสภาพแวดล้อมของธุรกิจจะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันได้

+

ตัวแปร

สภาพแวดล้อม

ทั่วไป

+

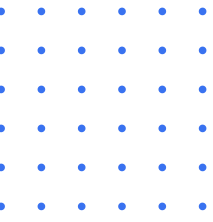

วิเคราะห์ปัจจัย PEST แต่ละด้าน

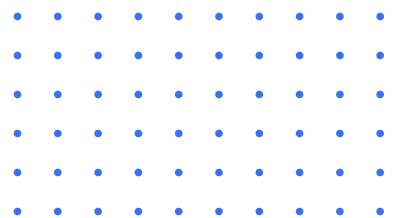
- สามารถวิเคราะห์แต่ละปัจจัยแบบรวม ๆ หรือ จะวิเคราะห์แต่ละปัจจัยแบบแยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ก็ได้
- ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ในแต่ละด้านจะเป็นปัจจัยที่เจาะจง ไม่ใช่การวิเคราะห์แบบภาพรวมๆ และ เป็นปัจจัยที่เป็นปัจจุบัน หรือกำลังจะเกิดในอนาคตในระยะอันใกล้ เช่น ถ้าเราจะวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคม (Social) เราจะเลือกปัจจัยด้านสังคมที่เป็น “Trend” หรือ “Megatrend” ในด้านนั้น ๆ ที่เกิดขึ้น หรือ สิ่งที่มีแนวโน้มว่าอาจเกิดขึ้น (Signal)

การนำ PEST Analysis ไปใช้

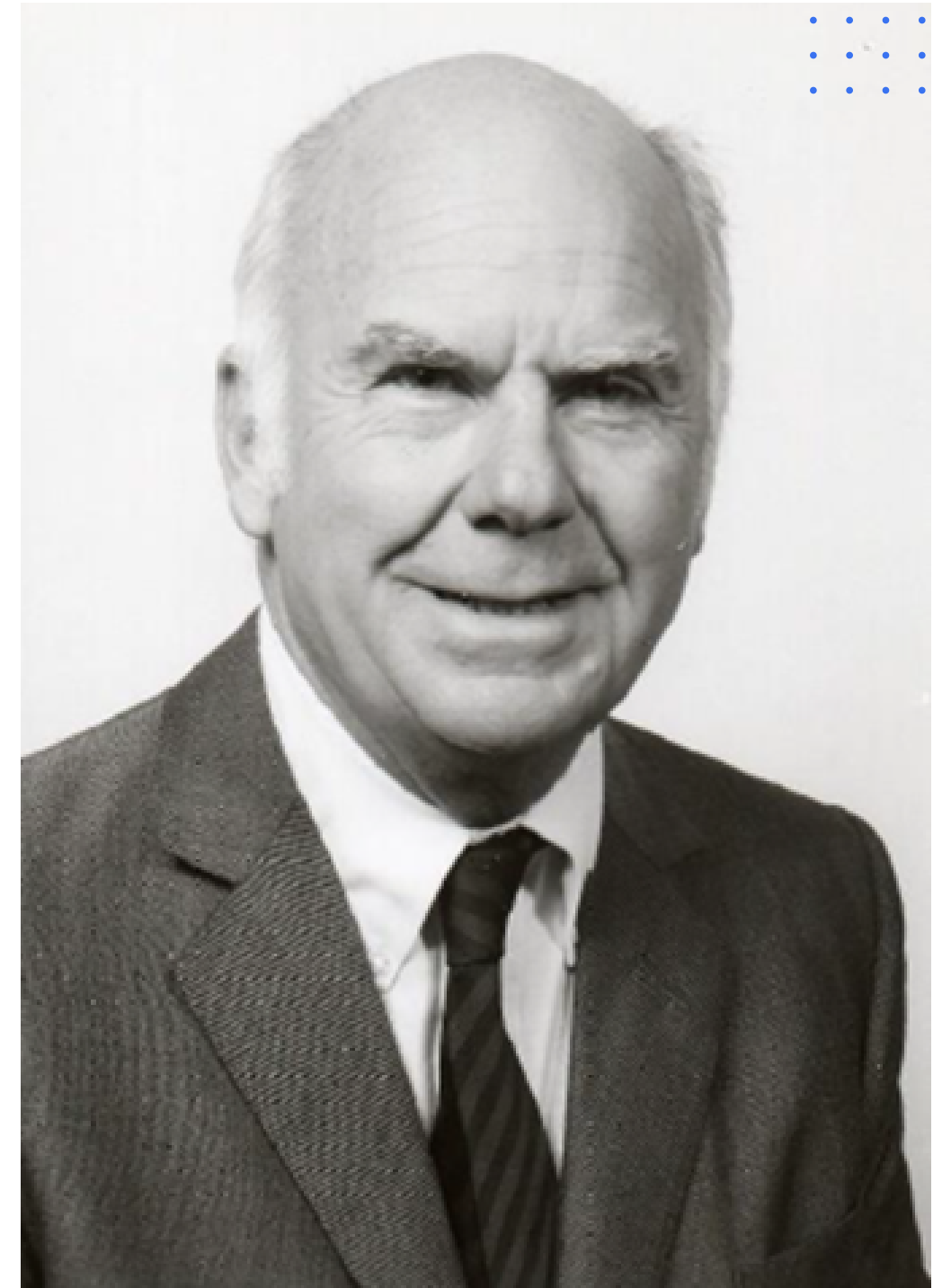

PEST Analysis เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการให้ความเข้าใจและนำเสนอแนวคิดในการกำหนดกลยุทธ์และวางแผนในธุรกิจ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อธุรกิจช่วยให้บริษัทสามารถตัดสินใจในการสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและคาดคะเนแนวโน้มในอนาคต

เครื่องมือในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

SWOT คือ กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร ณ เวลาปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงหรือนักบริหารการตลาดสามารถกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมต่อไปได้

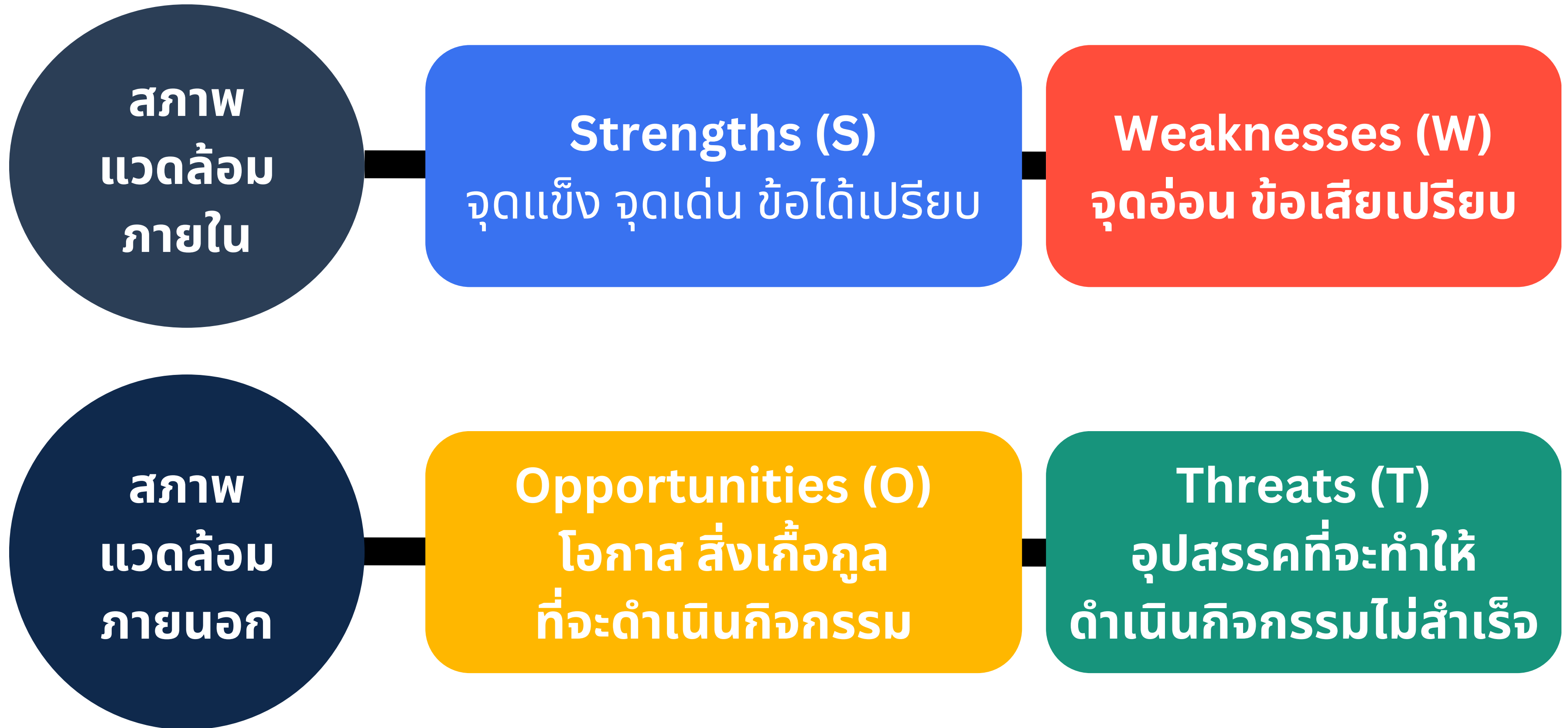

Albert Humphrey
ผู้คิดค้น SWOT

ความหมาย ของ “SWOT Analysis”

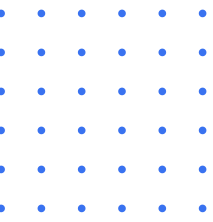
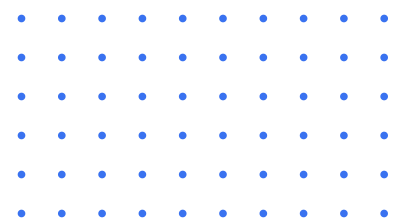
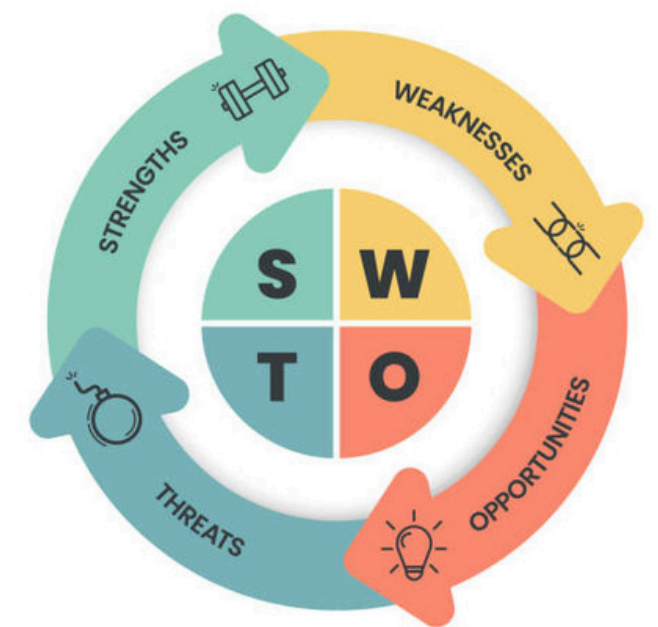
- เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการ
- หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน และสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง รู้เรา รู้จักสภาพแวดล้อม รู้เขา ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน

SWOT Analysis

ประโยชน์ของ SWOT

- นำ SWOT ไปจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กร
- การทำ SWOT จะช่วยให้หัวหน้ากับสถานการณ์ และมีการเตรียมความพร้อมกับการปรับเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม
- จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

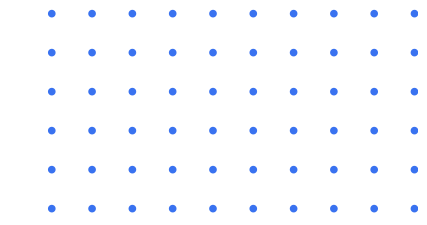
สิ่งแวดล้อมของ องค์การธุรกิจ

ภายใน/ควบคุมได้

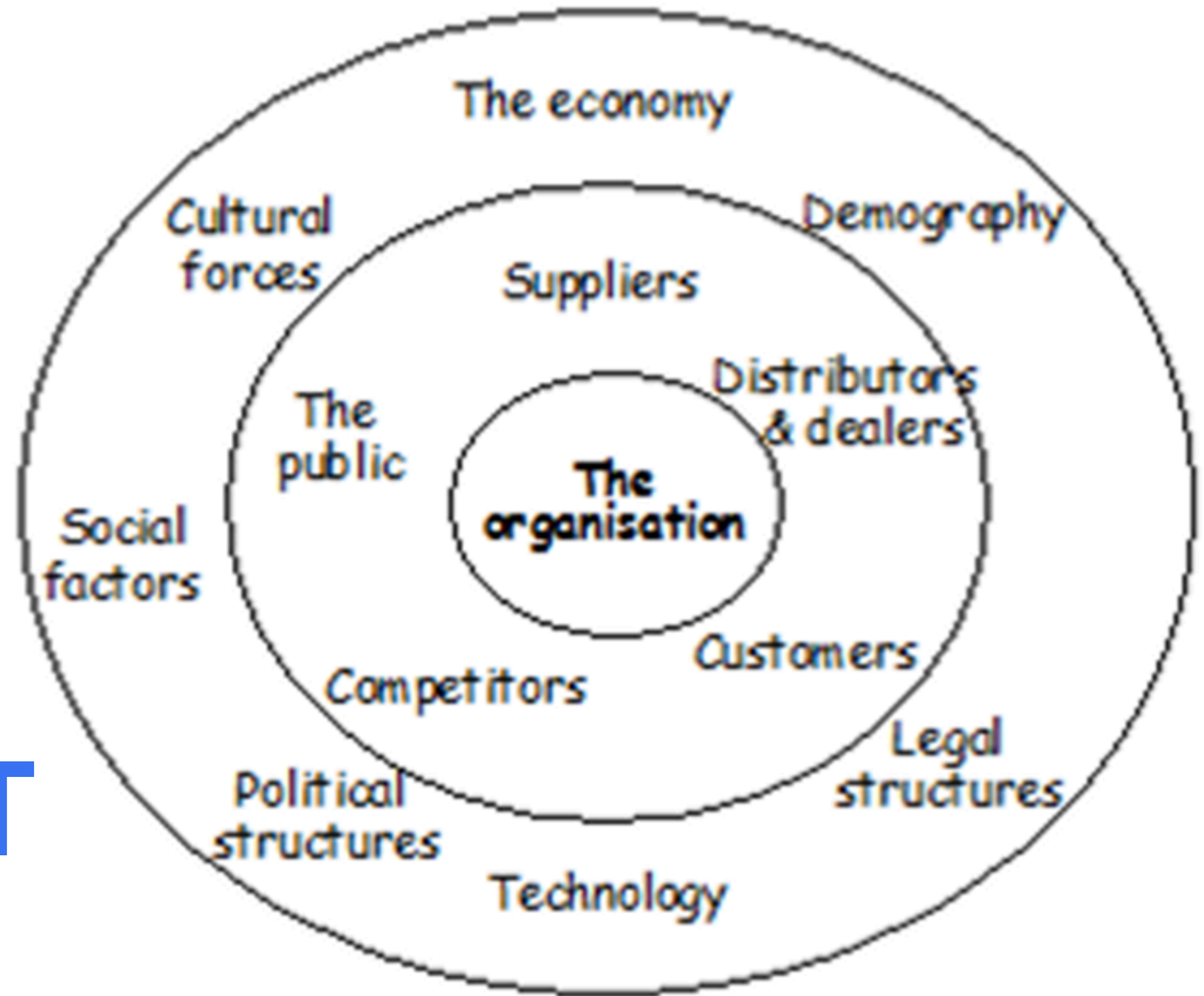
1. เจ้าของกิจการและผู้ถือหุ้น (stake holder)
2. คณะกรรมการบริหาร (board of directors)
3. พนักงานหรือลูกจ้าง (employees)
4. วัฒนธรรมขององค์กร (organizational culture)

ภายนอก/ควบคุมไม่ได้

1. สิ่งแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ เทคโนโลยี ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประชากร การเมืองและกฎหมาย โลกาภิวัตน์
2. สิ่งแวดล้อมด้านการดำเนินงาน ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน ผู้ออกกฎระเบียบ ตลาดแรงงาน หุ่นยนต์

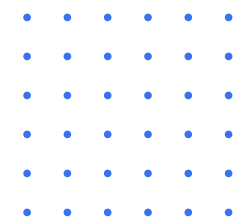

MICRO AND MACRO ENVIRONMENT

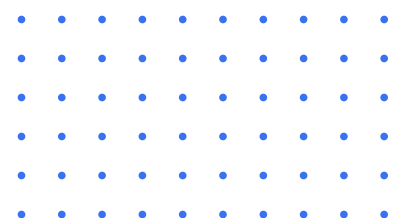
2

การจ้ดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction)

องค์ประกอบการจ้ดวางทิศทางขององค์กร

1. วิสัยทัศน์ (Vision)
2. ภารกิจ (Mission)
3. วัตถุประสงค์ (Objectives)
4. เป้าหมาย (Goals)

3

การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

1. การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการพัฒนาแผนระยะยาวบนรากฐานของโอกาสและอุปสรรค ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
2. กำหนดและเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับองค์การที่สุด
3. ผู้บริหารต้องพยายามตอบคำถามว่าทำอย่างไรองค์การ
จึงจะไปถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ได้ โดยใช้ความได้เปรียบ
ในการแข่งขันขององค์การกำหนดเป็นกลยุทธ์

ลำดับชั้นของกลยุทธ์องค์การธุรกิจ 3 ระดับ

กลยุทธ์ระดับองค์กร (Organizational-Level Strategy)

- **Growth**

กลยุทธ์แบบเติบโต / กลยุทธ์รุก

- **Stability**

กลยุทธ์แบบคงตัว / กลยุทธ์รับ

- **Retrenchment**

กลยุทธ์แบบหดตัว / กลยุทธ์ถอย

กลยุทธ์ระดับกิจการ (Business-Level Strategy)

- **Cost Leadership**

การเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำ

- **Differentiation**

การสร้างความแตกต่าง

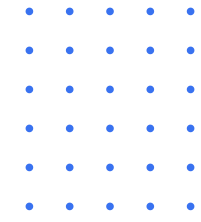
- **Quick Strategy**

การตอบสนองเร็ว

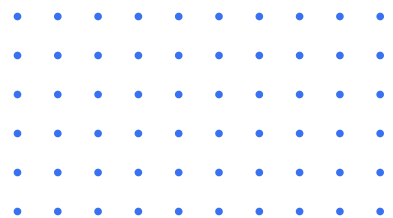
กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional-Level Strategy)

- มุ่งเน้นให้แผนงานตามหน้าที่พัฒนากลยุทธ์ขึ้นมา
- โดยอยู่ภายใต้กรอบของกลยุทธ์ระดับองค์กร และกลยุทธ์ระดับกิจการ

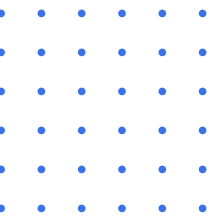
ปัจจัยสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์

- ภารกิจของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย นโยบาย และกลยุทธ์
- โอกาสและอุปสรรคจากภายนอก (External Opportunities and Threats)
- จุดแข็งและจุดอ่อนจากภายใน (Internal Strengths and Weaknesses)

การกำหนดกลยุทธ์ โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix

ความสัมพันธ์ผัง **SWOT** และกลยุทธ์ทางเลือก (**TOWS**)

“การกำหนดกลยุทธ์เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม SWOT”

W+O = Off-set approach
กลยุทธ์ “ทดแทน” แก้ไขจุดอ่อน
เพื่อใช้โอกาสที่มีอยู่ขององค์กร
(เชิงพัฒนา)

S+O = Matching approach
กลยุทธ์ “ผนึกพลัง” เพื่อใช้จุดแข็ง
เปิดโอกาสใหม่ทางการแข่งขัน
(เชิงรุก)

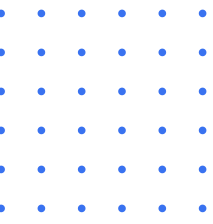
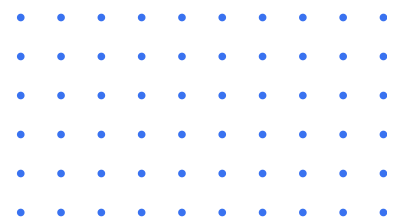
W+T = Mitigation approach
กลยุทธ์ “บรรเทา” เพื่อหาทางแก้ไข
จุดอ่อน และเสี่ยงภาวะคุกคามที่บดบัง
วัตถุประสงค์ขององค์กร
(เชิงพลิกแพลง)

S+T = Covering approach
กลยุทธ์ “โอบล้อม” การอาศัยจุดแข็ง
ต้านและตรึงภาวะคุกคามที่มีต่อ
วัตถุประสงค์ขององค์กร
(เชิงรับ)

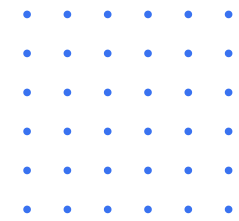
4

การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation)

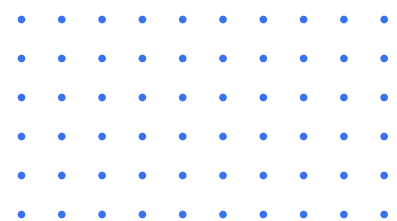
- เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ (Intended Strategy) ให้เป็นกลยุทธ์ที่เป็นจริง (Realized Strategy)
- เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ ให้เป็นการปฏิบัติและผลลัพธ์
- การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คือกระบวนการที่ผู้บริหารแปลงกลยุทธ์และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ

องค์ประกอบการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

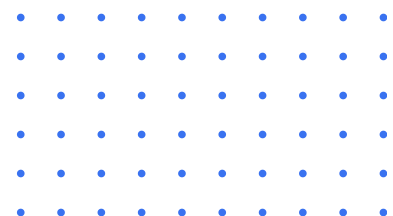
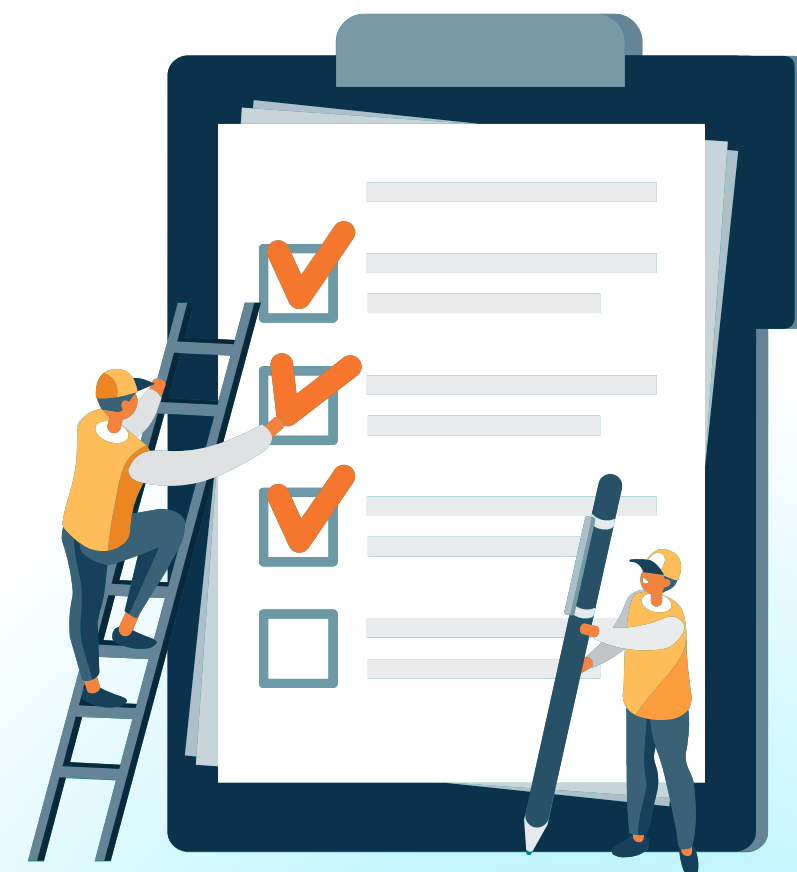
1. ขั้นตอนของการกำหนดแผนและการจัดสรรทรัพยากร (Resources Allocation)
2. ขั้นตอนของการปรับโครงสร้างองค์การ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของการใช้กลยุทธ์ และการใช้ทรัพยากร
3. ขั้นตอนของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนของระบบและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เช่น เรื่องระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบบริหารบุคคล (การให้การศึกษา การให้การอบรม การกระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การทำงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ)
4. การกระจายกลยุทธ์ (Strategic Deployment)

5

การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control)

- เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้ากระทำเช่นนั้น และมีการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
- ผู้กำหนดกลยุทธ์จะประเมินผลผลกระทบของกลยุทธ์และการตอบสนองที่เหมาะสม
- เป็นกระบวนการในการจัดการ ซึ่งต้องตรวจสอบแผนกลยุทธ์ และการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เหมาะสม

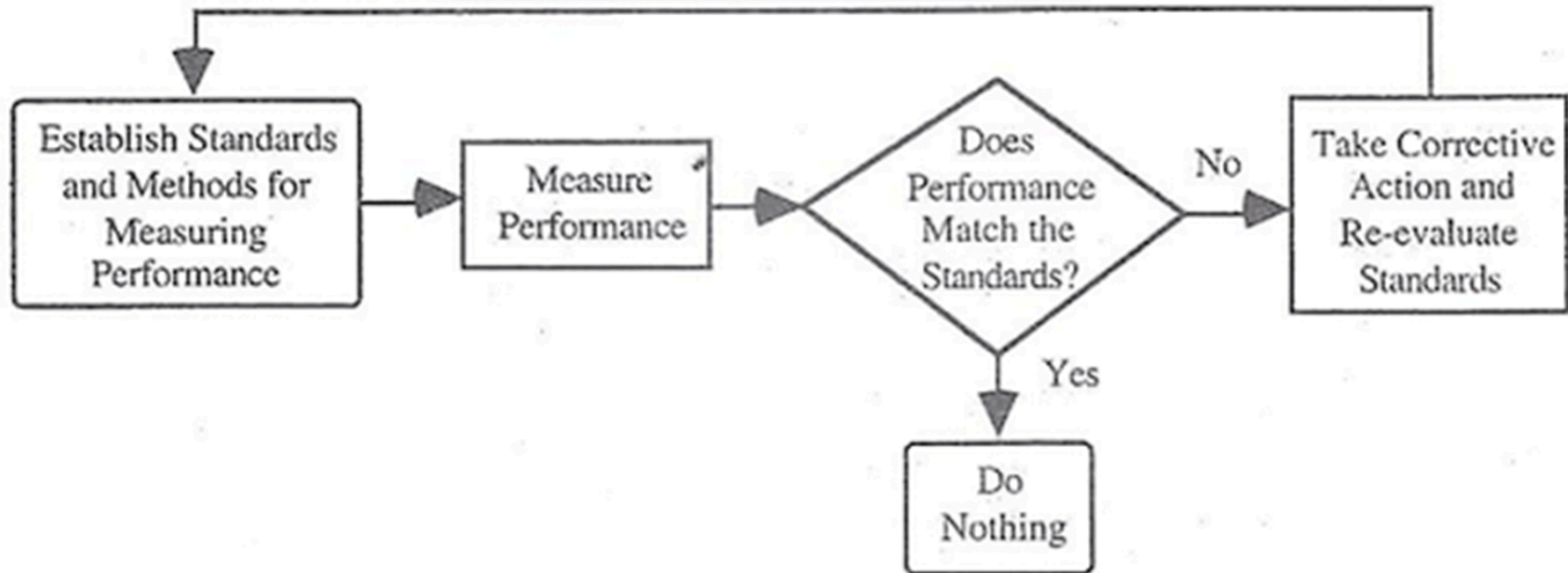

+

Basic steps in the control process

Steps in the Control Process

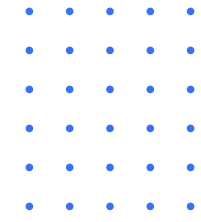

+

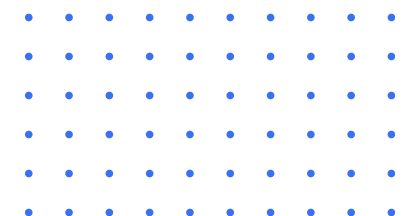

การตรวจสอบกลยุทธ์ (Strategic Control)

- จะมีการวัดผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- มีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน โดยมาตรวัดการดำเนินงานที่เหมาะสมกับแต่ละองค์การ
- ซึ่งในแต่ละองค์การจะมาตรฐานและเกณฑ์การดำเนินงานของตนเอง
ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานควรมีความระมัดระวัง
เพื่อให้สามารถสะท้อนผลการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

ใบงานที่ 1 (10 คะแนน)

- ให้เลือกองค์กรใดก็ได้มา 1 องค์กร เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานขององค์กร
- วิเคราะห์
  - วิสัยทัศน์ (Vision)
  - ภารกิจ (Mission)
  - วัตถุประสงค์ (Objectives)
  - เป้าหมาย (Goals)
- PEST
- SWOT

E-mail: panyada.ch@ssru.ac.th